

kev, ta pomoranč, dateljnov, jabelk, hrušk, civeb itd. itd. Na unem voglu tam peče Furlan marún (laški kostanj), njemu nasproti vidiš sopet pečene jabelka in hruške. Sem po ulici privpije fantalin in meri trakove in robce na vatle, spet od une strani se čuje tanki glas človeka, ki nosi vsake sorte mazila za lišp in zdravje. Tam doli maha jud z obleko na roki, ponuja po visoki ceni in prodaja po nizki. Nati-homa stopi pred ptujca fantalin, mu kaže lep pozlačen perstan, ga uveruje, da je zlat, in ako mu steče, da ga za par grošičev ogoljufa, jo potegne hitrih nog spred oči. — Zmed tega šuma in šundra se pa močno razlega glas krepkega Krašovca, dolgolasatega ogljarja, ki s svojim „carbone“ (ogljje) prevpije vse druge prodajavce. Pozná se mu po obleki veliko ubožtvo, kar je vzrok njegove pičle izobrazenosti in omike. Vidi se na njem, da sila malo potreb pozná. Vesel je, ako svoje oglje, ktero prinesé na slabem, velikemu teletu podobnem, začernelem konjiču, v mestu spečá, da potegne par grošičev za silne potrebe. Počernjeni obraz in dolgi kodrasti lasi mu dajo zraven lastne oprave posebno podobo; skoraj je enak piskrovezom Slovakom. (Dalje sledí.)

Za poduk in kratek čas.

Nesrečen nasledek vraže.

Med slovenskim ljudstvom še je marsikaj vraž. Nekdaj še jih je več bilo, kakor sedaj. Posebno naši rojaki unkraj Mure mislijo, da nekatere žene znajo bajati, to je, coprati. Ko sem bil dijak latinskih šol, sem se v jeseni, kadar šol ni bilo, pogostoma zderžaval pri svojem ujcu v Medžimurji. Medžimurje se velí lepa planjava med Muro in Dravo. Nekdaj je spadala pod ogersko vladarstvo; leta 1848 so to rodovitno pokrajino Horvati nazaj dobili. Zemlja je polna lepih kónj in klenega žita. Tudi lanú raste dosti, in Štajerke si pozimi s prejo v Medžimurji dosti zaslužijo. Veselo je nekđaj tam bilo življenje. Sosedni Štajarci so radi hodili v Medžimurje na golibe. Golibe so lesene kočé, v katerih se je vino točilo in meso kuhalo. Srebljivec vina v meri našemu poliču za štiri kuprene krajcarje, kaj si hočeš več. Porcijon prolnika za dva kuprena groša, ali je to predrago? Sadaj je vse drugače. Stara prislovica: „Extra Hungariam non est vita; si est vita, non est ita“ *) nič več ne velja.

V lepi vesi, ktera je štela okoli 80 hramov, so živeli moj ujec. Bili so pošten japica (oče); za mojo gostijo so mi vola poklonili, s katerim so se na njo pripeljali. Kadar sem pri njih bil, smo vsako nedeljo šli v gorice. Tam je bila lesena klet. Tla so bile blatnéne, in zato smo si na njih vsigdar zakurili. Ujna so prinesli šlanine, mesa, klobas itd., in vse te reči smo si še v kleti skuhal ali spekli. Ostali smo do mlade zore večkrat v kleti in popevali:

Tak so naši starci delali,
Pa so vsega dosti imali,
Ej brate! pijmo ga —
Čak do rana beloga!

Neko nedeljo, ne vém ravno ktero, smo pričakovali mladenča iz naše rodbine. Bilo mu je ime Štefan. Šel je z županom v snoboke (snubit). Proti večeru še le oba v klet prideta. Že od deleč smo čuli Štefana prav jezno govoriti: „Ako me Jela ne bode vzela, ter grem k Tati. Dal bom ji žolt cekin, da ji zabaja. Nikdar mi se ne bode z drugim omožila“. Ujna moja so Štefana tolažili, al ni se mu moglo razžaljeno serce utaziti. Naglo izpije tri srebljivce in odide k Tati, kakor je sam rekel.

Proti Lendavi v gosti dobravi je bila kočica, v kateri je stara baba stanovala. Rekli so jej ljudi Tata, Vida, Bajanca. Vse te imena poznamlajo žensko, ktera vé prerokovati, vračiti in ljudem zabajati. Marsikaj so govorili od nje. Nekteri so pravili, da so jo vidili, ko

je o mraku z rešetom vodo zajemala in si v rešetu domú vodo nosila, — drugi, da ima svibovo vejico, iz ktere vse zvé, — spet drugi, da ima skritega črnega malega konjiča, na katerem o polnoči po veliki dobravi jaše in mesečno roso z dreves pobira, in več takošnega.

Ravno o polnoči pride Štefan do Tatine kočé. „Dober večer Tata! Lepo prošnjo imam do Vas“. Bable hitro odpre. „O kaj prinese Medžimurca k meni?“ krohoče starka. „Huda sreča, majko! Prosil sem za roko Jelino, pa mi jo je odrekla. Napravite mi bajanco, da me bode vzela. Dam Vam zlat cekin in vedno nar boljšega Medžimurca“. Starka reče: „Daj mi perstan“. Hitro ga Štefan z rok zmakne, in ga starki dá. Tata vzame perstan, verže ga v ogenj in meče nekoliko travic v ogenj. Potem perstan spet vzame iz ognja in ga Štefanu podá rekoč: „Glej, da ji ga na roko spraviš“. Potem zakolje petelinčeka, in njegovo kri stoči v kozarček. V ta kozarček spet sok nekih travic scedí, in potem v ti mokroti moko omesi, in kolaček speče. „Glej, da bode ta kolaček pojela“ — reče Tata Štefanu — „in veruj mi, serce bode poslej za te gorelo“.

Ves vesel beží Štefan domú. Po nekem judu je spravil perstan na Jelin perst, in po dekli iz Jelinega hrama kolaček v Jelini želodec. Čez teden dni gré Štefan spet z županom k Jeli v snoboke. Al, kak se prestraši, ko vidi Jelo ravno umirati. „Bog kaznuje moje djanje“ — zapuje Štefan na vés glas, in beží iz Jelinega dvora.

Prej, kakor so Jelo pokopali, je zdravnik preiskal truplo in spoznal, da je strupa dobila. Tata je v strupu kolaček omesila. Hudo je pekla Štefana njegova vest. On še tisto noč zgine. Iskala ga je roka pravice, pa ni ga našla. Odbežal je na Turško, in tam postal frančiškan. Malo let je sicer v samostanu živel, vendar živ izgled je bil pokore.

Tudi Tata je naglo umerla. Pravijo, da se je, ker jo je sodba hotla prijati in kazniti zavoljo njenega bajanja, sama ostrupila. Pravili so tudi sosed, da je one noči strašno šumelo po dobravi, in da je žarjav možek jahal črnega petelina po zraku. V. Dragan.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Kamnja 12. dec. J. V. — Kakor je mnogim znano, da nas (Ipavce) je letos suša zlo pritiskovala, ravno tako naj bode znano, da je naša bolna mamka — ljuba vinska tertica — se sopet ozdravila in nas z lepim grojzdem jako razveselila. Zato upamo, da nas taka huda osoda, kakor je Italijo, ne bo zadela. Ker je vino veliko bolje od lanskega in vendar se po nižji ceni prodaja, ga na vse strani kar hitro iz dežele vozijo. Vsak pameten človek vé, da le iz zrelega grojzda žlahna kaplja priteče; tedaj je naše komisije predstojnik gosp. Borgi očitne hvale vreden zato, da se ni dal od nekterih nečimernih vinorejcev omajati, ampak da je sklep dotičnih županij zastran časa bendime (tergatve) možko branil. Skoraj vsem je res težko djalo viditi, da je treba bilo nekterim svojoglavcem pred časom potergano grojzde po žandarjih jemati; zarobljeni so goderjali rekoč: „to ni prav, da kmet ne smé svojega pridelka pobrati, kadar bi hotel“, al pametnim se je še težje zdelo, da še zdaj v dôbi večje omike se ne manjka bedakov, ki ne spoznajo, da le dobro zrelo grojzde jim časti in dnarja donaša. Oj! da bi se pač „Novice“ pridniše brale, in da bi Vertovcova „Vinoreja“ in „Kemija“ kmetijstvo dobro pokvasile — bi ne bilo tako! Toda tolažimo se s tem, da akoravno naše ljudstvo še dovolj razumno ni, je vendar saj na poti omike. Dobro znamenje je že to, da je že slehernega mladenča in mladenko sram, ako brati ne ume; toraj mnogi, ki so zavolj kakoršnega koli uzroka v prvi mladosti šolo zamudili, zdaj po hvalevredni prizadetvi gosp. duhovnikov in učiteljev ob nedeljah skerbno v šole hité, da bi se saj nekaj naučili. V soseskah pa, kí še ni-

*) Po slovenski: „Zunaj Ogerskega ni življenja; ako je življenje, ni takošno kot na Ogerskem“.